

The effect of various types of public art in urban spaces on the perceived vitality of women in Ardabil

Mohammad Hasan Yazdani¹ - Geography and Urban Planning Department, Faculty of Social Sciences and Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.

Abolfazl Abdolahi fard - Art Research, Faculty of Art, Islamic Art University, Tabriz, Iran.

Shiva Valayati - Art Department, Nabi Akram Institute of Higher Education, Tabriz, Iran.

Samira Saeidi Zaranji - Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Social Sciences, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.

Received: 31 July 2022   Accepted: 17 January 2023

Highlights

- Beautification of the urban space using public art improves the quality of life.
- It removes defects and eliminates visual disturbances and urban landscape.
- Public arts bring vitality and health to women, who make up half of the society.

Extended abstract

Introduction

Art has always had a rational and improving function in human societies as one of the important pillars of education and training. A skilled artist can control many social anomalies and lead the society to a desirable and bright life. The perception of beauty is one of the human needs that the citizens in the city seek (Moeinifar, 2012:21). Today, cities have become places for doing repetitive activities and the machine life of citizens. In this regard, it is necessary to strengthen the points that have value in terms of urban facilities in the urban design for the benefit of the people, and also the factors and forces required for the entry and stopping of people in the space. Therefore, public art can be used to beautify and improve the visual quality of the city of Ardabil, eliminate architectural problems, beautify, optimize the urban environment and improve the quality of life of the city and its citizens, especially urban women.

Theoretical Framework

To define public art, two words “art” and “public” should be discussed. The term public art has a very broad meaning and includes everything from urban sculptures to subway graffiti, but is often used as a collective term to cover any art that is not shown in official galleries or museums. Meanwhile, proper planning and special attention to women can be an important factor in urban development; Therefore, the active participation of women in the preparation and implementation of urban plans, laying the groundwork for the greater presence of women in urban spaces, improving the security of public spaces, paying attention to the protection of places where women are more present, the ability to increase visibility, openness and ease of access, increasing the strength of the transportation system at night is one of the things that can play a favorable role in creating suitable urban spaces for women. Joy and happiness are one of the most important human needs that prepare them to face the complexities and problems of today’s world. Although many people believe that this art is internal and the person himself should create happiness in his life, but since the city space establishes the most connection with people and the living environment,

Methodology

The current research is applied in terms of purpose and descriptive-analytical in terms of method. According to the nature of the study, the method of data collection is a survey and a library using a questionnaire with the women of Ardabil city. Cronbach’s alpha was used to confirm the validity of the questionnaire, considering that little research has been done in this field, according to professors and specialists, and to check the reliability of the questionnaire. The total alpha coefficient was equal to (.906), which shows the high reliability of the questionnaire. The statistical population in the

¹ Responsible author: yazdani.m51@gmail.com

current research is women (experts and non-experts in art and architecture) in Ardabil who are between 20-35 years old (57,913). To estimate the sample size, Cochran's formula was used, and the number of 381 samples was estimated, of which 185 healthy questionnaires were distributed and completed among the statistical population by a simple random method. In this research, the questionnaire measures the research variables, which consists of 41 questions, divided into two sections, public arts and interactive arts, and one image from each type of art, similar to what was shown in the introduction section of public arts, was selected and An online questionnaire format, in which the participants were asked to express the level of joy they felt after watching that artwork in urban spaces according to the 5-point Likert scale, was designed and sent to the target community through virtual space applications. It should be noted that the questions were evaluated through a 5-option Likert scale. In order to analyze the data in the descriptive statistics section, Excel, Spss software and for inferential statistics in which the relationships between variables are examined based on the purpose of the research, the statistical test with inclusion (one-sample T) was used.

Results and Discussion

To investigate the impact of public art on the perceived vitality of women in Ardabil city and to answer the research question of which type of public art has a greater impact on improving the perceived vitality of women in urban spaces, a one-sample t-test was used. The results of the single-sample t-test showed that abstract art had the highest average score (4.71), followed by the vitality created by this item (4.60), and the desire to create abstract art in the urban space from the point of view of women (4.63). This means that abstract art was the most popular type of public art among the women surveyed. In the next ranks, art embedded in space and applied art had an average score of (4.25), followed by art appropriate to the site and natural environment with an average score of (4.18), artistry (sculptures of celebrities) with an average score of (4.16), and finally the musical fountain with an average score of (4.03). These results suggest that women in Ardabil city perceive abstract art as the most vitalizing type of public art. This may be because abstract art is open to interpretation and can be seen in many different ways, which allows women to connect with it on a personal level. Additionally, abstract art can be seen as a form of escapism, which can be appealing to women who are looking for a way to relax and de-stress.

Conclusion

The city of Ardabil has a lot of potential to create public art that is both visually appealing and revitalizing for women. However, the current state of public art in the city is lacking. There are only a small number of famous statues and some examples of murals and lighting. This is a missed opportunity to create a more vibrant and inviting urban environment for women. The managers and planners of the municipality and related bodies should pay more attention to the vitality and vitality of not only the women of the city of Ardabil, but also all sections of the society. They should commission more public art that is designed to appeal to women and other marginalized groups. This would help to create a more inclusive and equitable urban environment for everyone. In addition to commissioning more public art, the municipality should also take steps to improve the security of public spaces. This would make women feel more comfortable and safe in the city, which would encourage them to spend more time outdoors and enjoy the public art. By taking these steps, the municipality can create a more vibrant and inviting urban environment for women and all residents of Ardabil city.

Key words: Ardabil ·General Art, Interactive Art, Urban Spaces, Women's Enthusiasm.

Citation: Yazdani, Mohammad Hassan; Abdulahi Fard, Abolfazl; Velayati, Shiva; Saeidi Zaranji, Samira (2022). The effect of various types of public art in urban spaces on the perceived vitality of women in Ardabil, Motaleate Shahri, 12(48), 55–68. <https://doi.org/10.34785/J011.2022.025.112>.

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author(s), with publication rights granted to Motaleate Shahri. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

اثر انواع هنر عمومی در فضاهای شهری بر نشاط درک شده بانوان شهر اردبیل

محمد حسن یزدانی^۱ - استاد، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشکده علوم اجتماعی و دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

ابوالفضل عبدالهی فرد - استادیار پژوهش هنر، دانشکده هنر، دانشگاه هنر اسلامی، تبریز، ایران.

شیوا ولایتی - استادیار گروه هنر، موسسه آموزش عالی نبی اکرم (ص)، تبریز، ایران.

سمیرا سعیدی زارنجی - دانشجوی دکتری، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

تاریخ دریافت: ۰۹ مرداد ۱۴۰۱ تاریخ پذیرش: ۲۷ دی ۱۴۰۱

چکیده

در سه دهه اخیر هنر عمومی و ظهور آن در فضاهای شهری توجه بسیاری از متخصصان از جمله طراحان و برنامه ریزان شهری، معماران، روانشناسان، جامعه شناسان و سیاستمداران را به خود جلب کرده است. هرچند هنر عمومی به عنوان هنر تلفیق شده با فضای عمومی شهرها که در فضاهای سبز شهری، خیابان ها، ساختمان های عمومی و مجموعه های مسکونی قرار دارد، مفهوم جدیدی نیست اما توجه به رویکرد تعاملی بودن و کنش متقابل این نوع هنر با مردم استفاده کننده از فضای شهری کمتر در نظر گرفته شده است. این پژوهش با هدف بررسی اثر انواع هنر عمومی در فضاهای شهری بر ارتقای نشاط درک شده بانوان شهر اردبیل ارائه شده است. این تحقیق به لحاظ ماهیت موضوع از نوع بنیادی-توسعه ای و به لحاظ نتایج از نوع پژوهش های کاربردی است. روش مورد استفاده در این پژوهش توصیفی-تحلیلی است. داده های مورد نیاز در این بررسی از طریق روش های میدانی و کتابخانه ای گردآوری شده اند. جامعه آماری پژوهش بانوان (متخصص و غیرمتخصص هنر و معماری) در شهر اردبیل است که به روش نمونه گیری تصادفی ساده صورت گرفته است. برای تحلیل داده ها از نرم افزار spss و آزمون آماری (t) تک نمونه ای استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می دهد که هنر انتزاعی، هنر تعاملی- ایستا و هنر ایستا (مجسمه و تندیس فرهنگی- محلی) بیشترین تأثیر را بر نشاط بانوان داشته و تمایل به ایجاد و گسترش چنین المان هایی در فضای شهر اردبیل بیشتر احساس می گردد. بر اساس نتایج پژوهش با تلفیق هنر عمومی در فضای شهر اردبیل می توان سرزندگی و کیفیت زندگی نیمی از قشر جامعه که بانوان هستند را بهبود بخشید.

واژگان کلیدی: هنر عمومی، هنر تعاملی، فضاهای شهری، نشاط بانوان، شهر اردبیل.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

نکات برجسته

- زیباسازی فضای شهری با استفاده از هنر عمومی موجب ارتباط مؤثر شهروندان با آثار گفته شده می گردد.
- هنرباعث رفع نواقص و از بین بردن اغتشاشات بصری سیما و منظر شهری می گردد.
- هنرهای عمومی موجب نشاط و سلامتی بانوان که نیمی از قشر جامعه هستند، می گردد.

۱. مقدمه

برکسی پوشیده نیست که همواره هنر در جوامع بشری به عنوان یکی از ارکان مهم تربیتی و آموزشی، عملکردی منطقی و بهبودگرا داشته است. بروز هنرشایسته می‌تواند بسیاری از ناهنجاری‌های اجتماعی را کنترل کرده و جامعه را به سر منزل مطلوب و درخشان زندگی سوق دهد. ادراک زیبایی یکی از نیازهای انسانی است که شهروندان در شهر طالب آن هستند (Moinifar, 2013:23). امروزه شهرها به محلهایی برای انجام فعالیت‌های تکراری و زندگی ماشینی شهروندان تبدیل شده‌اند. خیابان‌ها و میادین انباشته از هرج و مرج و عوامل و عناصر مزاحم بصری، شنیداری و رفتاری گوناگونی بوده که شهروندان را به نوعی دچار آشفتگی روحی و جسمی کرده‌اند. به نظر می‌رسد گذشته از مسائل شهرسازانه، راه‌حل دیگری که می‌تواند تا حدود زیادی به جامعه خشک و پرهرج و مرج کنونی روح و نشاط ببخشد، ورود هنر به فضاهای شهری است که بی‌گمان به تلطیف و زیباسازی محیط خواهند انجامید و شهر بیمار و خسته را تسکین خواهد داد (Pourmand, 2009:51). استفاده از هنر در فضاهای عمومی کشور بدون در نظر گرفتن بسترهای اجتماعی و خواست مخاطبان و تنها در جای‌گذاری مجسمه‌های متعدد خلاصه شده که سبب عدم استقبال عمومی از آنها و به حاشیه رانده شدن تعامل و مشارکت به عنوان هدف غایی هنر عمومی می‌گردد (Seyed Natanzi, 2018). استفاده از هنرهای عمومی در فضاهای شهری ایده‌ای است که بسیاری از کلانشهرهای دنیا در این حوزه سرمایه‌گذاری می‌کنند (Amin, 2008 Morris & Cant, 2006:19) زیرا در ایجاد فضاهای شهری خوب تأثیرگذار بوده و شهر را جذاب و خاطره‌انگیز می‌کند و مردم را به سمت برقراری ارتباط با آثار هنری و یکدیگر سوق می‌دهد (Zembracki, 2012:745). ارتباط هنر با افراد جامعه از بعد اجتماعی و فرهنگی مهم است. با وجود اهمیت و نقشی که هنر عمومی در کیفیت فضاهای عمومی شهری می‌تواند داشته باشد، در مطالعات انجام گرفته در حوزه هنر عمومی به اثر انواع هنر عمومی در فضاهای شهری بر نشاط مردم و به خصوص بانوان چندان توجه نشده است. بنابراین لازم است امروزه در شهرهایمان به چیزی ورای طراحی بناها و شبکه رفت و آمد بیندیشیم. باید فضاهایی خلق کنیم که با نیازهای امروز مطابقت داشته باشند و آنها را به طریقی تعریف کنیم که با تکنولوژی مدرن همخوان باشد. به این ترتیب، می‌توان به شهر غنا و تنوع بخشید و شاید به دنبال ایجاد تأثیر فریبنده‌ای که حاصل پیوندهای گوناگون شهروندان با نقاط مختلف شهر خواهد بود، بتوان در آنها احساس تعلق به شهر را ایجاد کرد (Bacon & Montagu, 1857:12). در این راستا لازم است در طراحی شهری نقاطی که از نظر تسهیلات شهری دارای ارزش هستند، به نفع مردم تقویت شوند و همچنین عوامل و نیروهای مورد نیاز زمینه‌ساز ورود و توقف افراد در فضا باشند. از این رو می‌توان از هنر عمومی به منظور زیباسازی و بهبود کیفیت بصری شهر اردبیل، از بین بردن اشکالات معماری، زیباسازی، بهینه‌سازی محیط شهری و ارتقای کیفیت زندگی شهر و شهروندان (به خصوص بانوان شهری) بهره گرفت. این مطالعه با هدف پاسخگویی به این سؤال انجام شده است که کدام نوع هنر عمومی تأثیر بیشتری بر ارتقای نشاط درک شده بانوان شهر اردبیل از

فضاهای شهری دارد؟

۲. چارچوب نظری

۲.۱. هنر عمومی

برای تعریف هنر عمومی باید دو کلمه «هنر» و «عموم» را مورد بحث قرار داد. اصطلاح هنر عمومی مفهومی بسیار باز و گسترده دارد و از مجسمه‌های شهری تا گرافیتی‌ها در مترو را شامل می‌شود ولی اغلب به عنوان یک اصطلاح جمعی برای پوشش هر هنری که در گالری‌ها و یا موزه‌های رسمی نشان داده نمی‌شوند، استفاده می‌شود (Banerjee, 2001:56).

۲.۱.۱. هنر میرا

هنر موقت یا «میرا» در دهه ۱۹۸۰ به چیدمان‌ها یا عملیاتی که برای مدت زمان مشخصی ساخته شده بودند، گفته می‌شد. نسبت به آثار دائمی، هنرهای موقتی می‌توانند انعطاف پذیرتر و مناسب‌تر باشند (Phillips, 1989:338). هنر میرا می‌تواند نگرانی ناموفق بودن کار را کاهش دهد، مشوق سعی و آزمون است و سبب می‌شود تا هنرمندان با مفاهیم پیچیده‌تری درگیر شوند؛ علاوه بر آن در هنر میرا محدودیت مصالح کمتری وجود دارد، چراکه مصالح نیازی به ماندگاری بالا ندارند. در زیر عنوان هنر موقت، شکل‌های دیگری از هنر مانند هنرهای نمایشی، هنر وابسته به مکان (مانند ویدئو اینستالیشن‌ها و...) و هنر غیر متمرکز (مانند پوسترها و کارت‌ها) ایجاد شدند. مبتنی بر نگاه موقتی به هنر، فناوری دیجیتال و عصر اینترنت، فرم‌ها و واسطه‌های جدید را برای هنر شهری ایجاد کردند (Jones, 1992:52). کلین در مقاله خود می‌نویسد: هنری که خلق شده است تا چند ساعت، چند ماه یا چند سال بماند، هنر میرا نامیده می‌شود (Stevens & Dovey, 2019:331). به طور کلی تمامی هنرهایی که در آن شخص و فرد زنده در فضای باز در حال انجام یک اجراست را می‌توان هنر عمومی میرا و یا پویا دانست. با نگاهی به ادبیات موضوع و متون مختلف، واژه‌های متعددی که در این باره گفته شده، عبارتند از: هنرهای عمومی پویا، اجراهای هنری در فضاهای شهری، اجراهای خیابانی، پرفورمنس‌های شهری و یا خیابانی. به دلیل گستره وسیعی که این هنرها دارند، ارائه طبقه‌بندی از آنها امکان‌پذیر نیست. اما عمده‌ترین و مهمترین آنها چه در ایران و چه در سایر نقاط جهان عبارتند از: تئاتر خیابانی، رقص، موسیقی و آواز (از تکنوازی تا گروهی و کرال)، پانتومیم، شبیه‌خوانی و تعزیه، نقالی، برخوانی و پرده‌چرخانی، اجراهای سرگرم‌کننده مانند بندبازی و غیره. نادعلیان می‌گوید هنر میرا عمدتاً به این معناست که آن شکل زیبایی‌شناسانه‌ای که شکل گرفته و ما آن را تمام شده تلقی کردیم، دیگر جلوی چشم مان نیست (Moin al-Dini, 2013:90).

۲.۱.۲. هنر مانا

در خصوص هنر مانا باید گفت: مانا یا ماندگار در فرهنگ دهخدا صفت مشابه از ماندن بوده و مترادف با واژگانی چون باقی، پایا، پایدار، جاوید و ماندنی است و در مقابل کلمه میرا قرار می‌گیرد؛ زوال‌پذیر و فانی نیست (Shahidi, 1993:25). آنتومی رسار در کتاب «هنر

و ماشین ها، فضاهای خدماتی و المان‌های خدماتی (سرویس‌ها، ساعت‌ها، نیمکت‌ها، آبخوری‌ها، کیوسک‌ها، سطل زباله و ...) است (Remesar, 2005:128). از این دست هنرهای تجسمی شهری می‌توان به نقاشی دیواری، گرافیتی، مورال، مجسمه و حتی نور و هنر نوری اشاره کرد. از تعاریف مختلف از هنر عمومی می‌توان به مهمترین ویژگی‌های هنر عمومی دست یافت. بدین ترتیب بر اساس تعاریف گوناگون ویژگی‌های هنر عمومی در جدول شماره ۱ ارائه شده است.

عمومی به سوی یک چارچوب نظری، طبقه‌بندی را برای هنرهای عمومی مانا و ایستا ارائه می‌دهد که به صورت یادمان‌های تاریخی، بناهای ویژه، یادبودها، مجسمه و دیگر مصنوعات، عناصر مبلمان شهری، شاخص‌های فعالیت‌های مجاز و غیرمجاز و قلمروها (نرده‌ها، علائم و...)، نظام دهنده حرکتی (کف سازی‌ها، علائم و نورپردازی، آبنماها و...)، عناصر فضای سبز، فضای عمومی، فضای خالی بین ساختمان‌ها، عناصر معماری منظر، عناصر مبلمان شهری، مردم

جدول شماره ۱: ویژگی‌های هنر عمومی از منظر آرای نظریه پردازان

منبع	ویژگی هنر عمومی	نظریه پرداز
(Pourmand, 2009:58)	نظم یافته و تخصیص یافته برای عموم اشتراکی بودن - قابل دریافت و ادراک بودن	
(Maguire, 2008:22)	در دسترس و در دید عموم گذاری	مگواپر
(Karimi; Ali, 2019:35)	افزایش آگاهی افراد - توسعه ارزش‌های جامعه	
(Franck & Paxson, 1989:82)	تبدیل فضا به مکان - افزودن معنا به منظرهای انتزاعی	هوپرد
(Selwood, 1995:36)	ارتقای کیفیت فضاهای شهری - منحصر به فرد شدن توسعه‌های آبی - پرورش تفکر خلاقانه - افزایش توریسم - کاهش سطح وندالیسم	سلوود
(Moradi, 2007:89)	یادآوری خاطرات - بهبود منظر شهری - کمک به احیای اقتصاد در خلال توریسم - احیای فرهنگی و هنری - هویت بخشی به جامعه - ارتقای کیفیت زندگی شهری	رمسار

مستخرج از مبانی نظری پژوهش (۱۴۰۱)

این محدودیت‌ها ممکن است با توجه به زمان و مکانی که زنان از فضاهای عمومی استفاده می‌کنند و یا مدت زمان استفاده و رفتار و تجارب آنها در طول زمان استفاده از فضا تأثیر متفاوت داشته باشد (Day, 2000:112). یکی دیگر از دلایل حضور کم‌رنگ زنان در فضای عمومی شهر بر مبنای پژوهش‌های مرور شده، توجه زیاد زنان به ابعاد زیبایی‌شناسانه محیط و عناصر مبلمان شهری و تضاد یا عدم تغایر (مغایرت) زیاد معماری فضاهای شهری با ویژگی‌های روان‌شناسانه و جامعه‌شناسانه زنان است. بنابراین مشارکت فعال زنان در تهیه و اجرای طرح‌های شهری، زمینه‌سازی حضور بیشتر زنان در فضاهای شهری، ارتقای امنیت فضاهای عمومی، اهتمام در حفاظت نقاطی که زنان بیشتر در آن حضور می‌یابند، قابلیت افزایش دید، بازبودن و سهولت دسترسی و افزایش قدرت سیستم حمل و نقل شهری در شب از جمله مواردی هستند که می‌توانند در ایجاد فضاهای شهری مناسب برای زنان نقش مساعدی ایفا کنند (Ali Nam, 2013:8).

۲.۳. هنر عمومی و نشاط اجتماعی

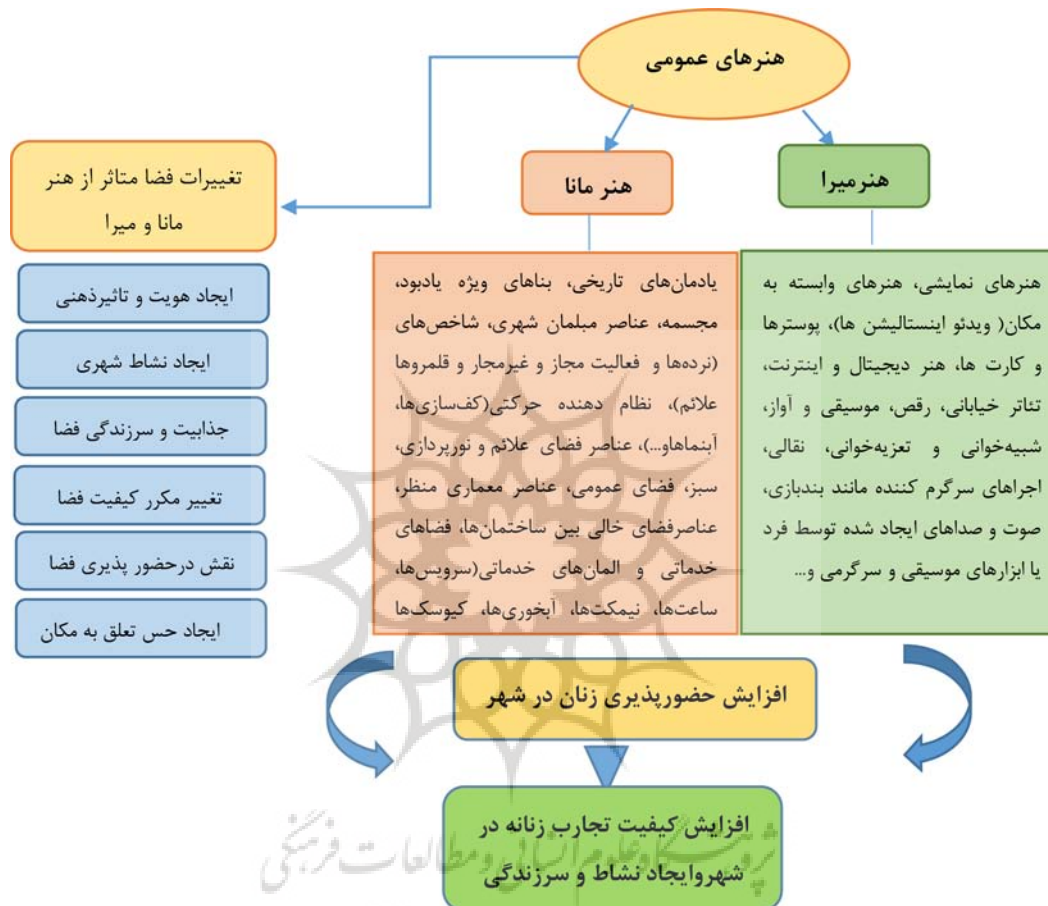
نشاط و شادی به عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای بشری است که او را برای مقابله با پیچیدگی‌ها و مشکلات دنیای امروز مهیا می‌گرداند. گرچه به اعتقاد بسیاری از افراد این هنر درونی است و خود فرد باید شادی را در زندگی‌اش خلق کند، اما از آنجایی که فضای شهر بیشترین ارتباط را با مردم و محیط زندگی برقرار می‌سازد، نقش بسزایی در احساس شادی و آرامش به شهروندان دارد. خیابان‌ها، پارک‌ها و مراکز تفریحی به عنوان فضاهای شهری می‌توانند حس شادی و رفتار مهربانانه را به تک تک افراد جامعه القا کنند و در ایجاد نشاط در جامعه نقش داشته باشند. هنگامی که افراد جامعه با آرامش در خیابان‌ها قدم می‌زنند واز سرانه‌های متنوع شهری برخوردارند،

۲.۲. میزان حضورپذیری زنان در فضای شهر

فضاهای عمومی، فضاهایی قابل دسترس هستند که فرصت‌هایی را برای بر ساخت هویت و مدیریت خود فراهم کرده و شهامت و توانایی استفاده از فضای عمومی، فضا و خود را به طور هم‌زمان با تولید و بازتعریف می‌کنند. فضاهای عمومی مکانی برای رفع نیازهای روزمره و زندگی عمومی در شهرها هستند. این فضاها در طول زمان و بر اساس شرایط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی تغییر می‌یابند (Pasaogullari & Doratli, 2004:230). استفاده و مناسب بودن فضاهای عمومی، موضوع مهمی است که باید در هر مطالعه‌ای که زندگی روزمره زنان و مردان را مدنظر قرار می‌دهد، مورد توجه قرار گیرد. نیاز به حضور در فضا برای همه گروه‌ها فارغ از جنسیت، سن، سطح درآمد، شغل و ... امری ضروری است. از آنجا که زندگی روزمره زنان و مردان در این فضاها رخ می‌دهد، مناسب بودن این فضاها برای استفاده تمام گروه‌ها موضوع بسیار مهمی است. حضور در فضا حق مسلم زنان است و آنان نیز همانند مردان باید از شرایط برابر برای حضور در فضاهای شهری برخوردار باشند، اما امروزه زنان تا حدی از این حق شهروندی خود محروم شده‌اند. برای تأمین این برابری جامعه باید با درک تفاوت در نیازها، موقعیت و اهداف فرد، موانع محدودکننده را رفع کرده و به آنها امکان حضور و مشارکت اجتماعی برابر را داده شود. عوامل متعددی حضور زنان را در فضاهای شهری محدود می‌کنند؛ عوامل کالبدی و طراحی فضاها و هنجارهای غالب اجتماعی و فرهنگی از این دسته عوامل هستند. دی معتقد است محدودیت‌ها شامل منابع محدود مانند پول و تحرک، احساسات بازدارنده مانند ترس و استرس، مسئولیت‌های بازدارنده و سنگین مانند کار در منزل و نگهداری از کودکان و همچنین موقعیت‌ها و هنجارهای مؤثر اجتماعی مانند اصول و هنجارهای محدودکننده جنسی و یا طراحی و برنامه‌ریزی غیرحساس به موضوع است. البته

افراد هنگام مواجهه با هنر عمومی یا مواجهه با افراد دیگر که درگیر هنر عمومی هستند، ایجاد می‌شود (Cresswell, 2013). همان طور که امین (2008:19) اظهار داشت، احساس تعجب، غافلگیری، شادی و نشاط در افراد هنگام روبه رو شدن و تعامل با آثار هنری در فضاهای عمومی از آن جمله است. هنر عمومی در فضای عمومی باعث ایجاد نشاط در فضا می‌شود و به مردم اجازه می‌دهد دور هم جمع شوند و در محیط تفکر کنند یا از آن لذت ببرند (Amin, 2008:878; Morris & Cant, 2006).

نسبت به یکدیگر حس خوشایندتری دارند که در نتیجه آن بذرمحبت و شادی در شهر پاشیده می‌شود. بدون تردید شهرسازی منطبق بر معماری معنوی و بومی، برنامه‌ریزی و طراحی اصولی شهری و صداها عامل دیگری می‌تواند در شکل‌گیری نشاط اجتماعی مؤثر باشد. در حال حاضر ایجاد نشاط شهروندی عنصری گمشده در مدیریت شهری است و برنامه‌ریزی شهری به دنبال این عنصر گمشده در فضاهای عمومی شهر است (Anderson, 2006; Pile, 2010, 2011:738). هنر عمومی می‌تواند به عنوان محرک، تأثیر یا تحول بدنی داشته باشد که

تصویر شماره ۱: مدل مفهومی پژوهش

صورت نگرفته و در مورد شهر اردبیل این موضوع بررسی نشده است که می‌تواند به عنوان نوآوری در پژوهش باشد.

۳. روش‌شناسی و محدوده مورد مطالعه

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از حیث روش توصیفی-تحلیلی است. روش جمع‌آوری اطلاعات با توجه به ماهیت مطالعه به صورت پیمایشی و کتابخانه‌ای با استفاده از پرسشنامه با بانوان شهر اردبیل است. برای تأیید روایی پرسشنامه با توجه به این که تحقیقات اندکی در این زمینه انجام گرفته است از نظر اساتید و متخصصان امر و برای بررسی میزان پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شد. ضریب کلی آلفا برابر با (۰/۹۰۶) به دست آمده که نشان از پایایی بالای پرسشنامه است (جدول شماره ۳). جامعه آماری در پژوهش حاضر

سابقه مطالعه درباره هنر شهری و دیدگاه‌های مختلف درباره این پدیده جدا از سیر تحول مفهومی و کارکردی هنر در فضای شهری نیست. از معدود نوشتارهای قبل از قرن بیستم درباره استفاده هنر در فضای شهری، کتاب «ساخت شهر براساس مبانی هنری» نوشته کامیلوزیته است. نکته مهم در این کتاب، توجه زیته به خالی شدن شهرها از اصول هنری در اثر شهرسازی مدرن است که در فضاهای خالی از تعاملات اجتماعی آن، جایی برای اصول هنری وجود ندارد (زیته، ۱۳۸۵). از مهمترین پژوهش‌ها در ارتباط با هنر عمومی می‌توان به پژوهش‌های (خارجی و داخلی) اشاره کرد (جدول شماره ۲). با توجه به مطالعات انجام گرفته بیشتر پژوهش‌ها مربوط به شهر دوستدار زنان یا میزان دسترسی زنان به فضاهای شهری است که در زمینه بررسی هنر عمومی در فضای شهری بر نشاط بانوان پژوهشی

جدول شماره ۲: پیشینه مطالعات پژوهش

ردیف	مؤلف	نتایج پژوهش
۱	(Sepe, 2017)	در مقاله‌های به نقش فضای عمومی در رسیدن به شادی شهری و شناسایی عواملی که باعث چنین درکی از سوی کاربران میشود، اشاره کرده و شادی شهری را به عنوان مفهومی تعریف کرده که درک مثبتی از یک مکان را به مردم میدهد و سبب میشود مردم مدت زمان زیادی در آن فضا بمانند و یا مجدداً به آن فضا بازگردند. یافته‌های تحقیق نشان میدهد که حضور هنر در اشکال مختلف در فضاهای شهری از جمله عواملی است که شرایط شادی را برمی‌انگیزد. علاوه بر این، برخی از آثار هنری به دلیل داشتن پویایی بالقوه خود، عناصر تجمعی را تشکیل می‌دهند.
۲	(Jagannath, 2018)	در پایان‌نامه کارشناسی ارشد با عنوان تعامل مردم با هنرهای عمومی در فضاهای عمومی در نیوزلند هدف از تحقیق را بررسی چگونگی تأثیر و ارتقای تعامل فضاهای عمومی با هنرهای عمومی بیان میکند. این مطالعه نشان میدهد که برای موفقیت هنر عمومی، داشتن یک جزء تعاملی در حوزه عمومی مهم است. هنرهای عمومی در فضاهای شهری ایجاد نشاط میکنند و واکنش‌های احساسی متفاوتی ایجاد میکنند.
۳	(Madanipour, 2017)	در پژوهشی به این نتیجه رسیده‌اند که امکان حضور در فضاهای عمومی برای همه گروه‌ها فارغ از جنسیت، سن، سطح درآمد، شغل و... امری ضروری است و بالطبع حضور زنان در فضاهای عمومی نیز به عنوان گروهی اجتماعی و بهره‌مند از حقوق شهروندی از این قاعده مستثنی نیست.
۴	(Remesar, 2005)	کتاب بازسازی شهری، چالشی برای هنر عمومی، حاوی سلسله پژوهش‌هایی است در ارتباط با دیوارنگاری شهری که توسط رمسار و تعدادی از پژوهشگران نگارش شده و خود رمسار آن را تدوین کرده است.
۵	(Soleimani, 2018)	در مقاله‌ای با عنوان طراحی فضاهای شهری با ارزیابی نگرش جنسیتی (مطالعه موردی: پارک بانوان نرگس ارومیه)، نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که تنها زنان خانه‌دار و مذهبی تمایل به استفاده از پارک‌های زنانه دارند و دسته سوم زنان یعنی زنان شاغل جامعه و دسته چهارم یعنی زنانی با نگرش‌ها و گرایش‌های فمینیستی رغبتی برای استفاده از این‌گونه پارک‌ها را ندارند. چنین وضعیتی در مورد میزان احساس امنیت و آرامش زنان در پارک بانوان نیز صدق می‌کند.
۶	Pourhossein (Roshan, 2018)	در مقاله‌ای با عنوان ادراک معنایی بانوان از فضاهای شهری پس از طرح توسعه با استفاده از نظریه زمینه‌ای براساس روش نمونه‌گیری هدفمند و نیز معیار اشباع نظری، سی و هفت نفر از بانوان ۲۰ تا ۴۰ ساله محله ساغری سازان رشت در این مطالعه شرکت کردند. نتیجه نهایی این بررسی بر بازگشت به امنیت و آسایش پیشین مجموعه تأکید داشته است.
۷	(Rostami, 2016)	در مقاله‌ای با عنوان تبیین و ارزیابی مؤلفه‌های هنر عمومی (نمونه موردی: پارک المپینی بانکوک و ایل گلی تبریز) «هنر عمومی» را به عنوان یکی از بی‌شمار راه‌های پاسخگویی به مسئله شهر و شهرنشینی در دهه دوم قرن بیستم به عنوان سبکی مستقل مطرح می‌کند. از منظر ساختاری این دو پارک مشابهت‌های عدیده‌ای با یکدیگر دارند که این مطالعه را از منظر روش شناختی توجیه‌پذیر می‌کند. براساس تحلیل مؤلفه‌های موجود از عناصر مشترک این دو پارک، دریاچه، مقیاس مشابه و همزمانی تاریخ احداث فضا است.
۸	(Zangi, 2014)	در کتاب دیوارنگاری ایران رهیافت‌های نوین به بررسی جامع، پیرامون دیوارنگاری ایران و ابعاد و جنبه‌های مختلف و متنوع آن پرداخته و با معرفی این هنر در ایران حقوق مالکیت معنوی آموزش اصول کیفی و ابعاد و کارکردهای اقتصادی آن را معرفی نموده است. بررسی کلی در این کتاب نشان می‌دهد که حجم آثار پژوهشی و نظریه تولید شده در زمینه هنر دیوارنگاری در ایران به هیچ روی متناسب با میزان استفاده از این هنر در جوامع شهری ما نیست و با توجه به نقش فرهنگی این آثار و هزینه‌های تخصیص یافته برای سفارش و تولید آنها این مسئله ضرورت شکل‌گیری رویکرد علمی به این هنر را برای ما روشن می‌سازد.
۷	(Fazli, 2013)	در پژوهشی با عنوان شهردوستدار زن از نظر زنان متعلق به پایگاه‌ها و گروه‌های مختلف اجتماعی تهران به این نتیجه دست یافته‌اند که از نظر زنان مصاحبه شونده، با بهره‌مندی از هشت ویژگی، تهران شهری دوستدار زن می‌شود: تهران امن، تهران راحت، تهران فعال، تهران مشارکتی، تهران فراغتی، تهران عادلانه، تهران زیبا و تهران دوستدار کودک.
۹	(Naqdi, 2013)	در مقاله‌ای با عنوان دسترسی زنان به فضاهای شهری (مطالعه موردی: زنان شهر ایلام) نتایج نشان می‌دهد که بدن زنانه یکی از عوامل مهم ایجاد محدودیت است. ترس از تعرض و تجاوز، زنان را از فضاهای شهری دور نگه می‌دارد.
۱۰	(Daripour, 2014)	مقاله بررسی نقش مؤلفه‌های منظر شهری در ارتقای سطح احساسات شهروندان در فضاهای عمومی شهر اهواز (مطالعه موردی: محله گلستان) به این نکته اشاره دارد که امروزه، جرم و احساس ناامنی در برابر آن، در محلات شهری، از دغدغه‌های اصلی شهروندان به شمار می‌رود و در رشد آسیب‌های اجتماعی مؤثر بوده‌اند.
۱۱	(Vahdatalab, 2012)	ابتدا با بررسی انواع هنر عمومی به گونه هنر عمومی تعاملی و متقابل در فضاهای شهری غنی جهان پرداخته شده و پس از آن به چگونگی ایجاد تعامل و کنش متقابل بین هنرهای عمومی و مردم اشاره می‌کند. در نهایت ضمن مقایسه هنر عمومی در فضاهای شهری موفق با فضاهای ایرانی به این نتیجه می‌رسد که فضاهای شهری ایرانی فاقد رویکرد تعاملی هنر عمومی بوده است.

دو بخش هنرهای عمومی و هنرهای تعاملی تقسیم گردید و از هر نوع هنر یک تصویر، مشابه آنچه که در بخش معرفی انواع هنرهای عمومی نمایش داده شد، انتخاب و در قالب پرسشنامه آنلاین که در آن از مشارکت‌گندگان خواسته شده بود تا میزان احساس نشاط خود از تماشای اثر هنری در فضاهای شهری را برحسب طیف پنج گانه لیکرت بیان نمایند، طراحی و از طریق اپلیکیشن‌های فضای

بانوان (متخصص و غیرمتخصص هنر و معماری) در شهر اردبیل است که بین ۲۰-۳۵ سال دارند (۵۷,۹۱۳). برای برآورد حجم نمونه از فرمول کوکران بهره گرفته شده که تعداد ۳۸۱۵ نمونه برآورد گردیده است که ۱۸۵ پرسشنامه سالم و به روش تصادفی ساده در بین جامعه آماری توزیع و تکمیل گردید. در این پژوهش پرسشنامه متغیرهای تحقیق را مورد اندازه‌گیری قرار می‌دهد که مشتمل بر ۴۱ سؤال در

یافته‌های توصیفی در این پژوهش شامل آمارهای مربوط به مشخصات پاسخ‌گویان اعم از (سن، میزان تحصیلات و رشته تحصیلی) است. جدول شماره ۴ در رابطه با متغیر سن، نشان می‌دهد که بیشتر پاسخگویان مربوط به گروه سنی ۳۰-۳۵ با درصد (۵۴/۶) بوده‌اند. براساس نتایج حاصل از پرسشنامه در رابطه با متغیر سطح تحصیلات پاسخگویان، بیشترین میزان فراوانی و درصد تحصیلات در بین پاسخگویان مربوط به دیپلم و فوق دیپلم است. همچنین براساس رشته تحصیلی ۸۳ نفر (۴۴/۹) از پرسش‌شوندگان رشته معماری و هنر و ۱۰۲ نفر (۵۵/۱) نیز رشته غیر هنر و معماری بوده‌اند.

مجازی به جامعه هدف ارسال شد. گفتنی است که سئوال‌ات از طریق طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای مورد سنجش قرار گرفته‌اند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در قسمت آمار توصیفی از نرم‌افزارهای Excel, Spss, و برای آمار استنباطی که در آن روابط میان متغیرها براساس هدف پژوهش بررسی می‌شود از آزمون آماری (T تک نمونه‌ای) استفاده شده است.

جدول شماره ۳: میزان آلفای کرونباخ متغیرها

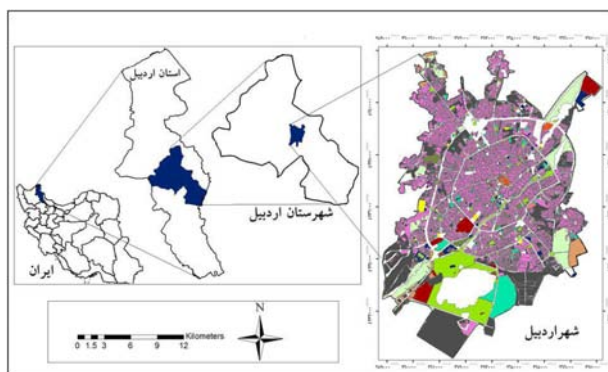
تعداد گویه	میزان آلفای کرونباخ
۴۱	۰/۹۰۶

جدول شماره ۴: مشخصات پاسخگویان جامعه نمونه مورد مطالعه

سن	۲۴-۲۰	۲۲	۱۷/۳
سن	۲۹-۲۵	۵۲	۲۸/۱
	۳۵-۳۰	۱۰۱	۵۴/۶
	کل	۱۸۵	۱۰۰
	تصویر شماره ۲: نمودار جامعه نمونه مورد بررسی به تفکیک سن		
رشته	معماری و هنر	۸۳	۴۹/۹
	غیرمعماری و هنر(سایر)	۱۰۲	۵۵/۱
	کل	۱۸۵	۱۰۰
تصویر شماره ۳: نمودار جامعه نمونه مورد بررسی به تفکیک رشته تحصیلی			
تحصیلات	دیپلم	۵۵	۲۹/۷
	فوق دیپلم	۵۶	۳۰/۳
	لیسانس	۳۰	۱۶/۲
	ارشد و بالاتر	۴۴	۲۳/۸
	کل	۱۸۵	۱۰۰
تصویر شماره ۴: نمودار جامعه نمونه مورد بررسی به تفکیک تحصیلات			

جنوبی)، با مختصات جغرافیایی ۱۹°۴۷ تا ۰°۴۸ طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ و ۱۱°۳۷ تا ۱۲°۳۹ عرض شمالی از خط استوا، در شمال غرب فلات ایران (شرق و شمال فلات آذربایجان) قرار دارد(تصویر شماره ۵).

۳/۱. معرفی محدوده مورد مطالعه
بر اساس اطلاعات سرشماری بلوک های آماری در سال ۱۳۹۵ شهر اردبیل در مناطق پنج گانه خود ۵۲۲ هزار و ۸۰ نفر را در خود جا داده است. استان اردبیل با وسعتی در حدود ۱۷ هزار و ۸۶۷ کیلومتر، نزدیک به ۱/۱ درصد از کل مساحت کشور، به شکلی طولی (شمالی-

تصویر شماره ۵: موقعیت استان و شهر اردبیل در تقسیمات جغرافیایی ایران

۳.۲. بررسی هنرهای عمومی در شهر اردبیل

احداث هنرهای شهری می‌تواند در نشاط شهروندان و ایجاد حس سرزندگی در بین اقشار جامعه به خصوص بانوان شهر نقش محوری داشته باشد اما بی‌توجهی به گرافیک شهری، اردبیل را به شهر سردیس‌ها و تندیس‌ها تبدیل کرده است. برنامه‌ریزی برای زیباسازی شهر باتوجه به هنر گرافیک شهری یکی از لزومات مدیریت محسوب می‌شود. اردبیل که بیش از سه دهه از مرکز استان شدن آن می‌گذرد، از تاریخ و فرهنگ غنی برخوردار است. همچنان از داشتن

نماد شهری محروم بوده و هیچ نشانه و سمبلی از این فرهنگ و تاریخ در معابر و میادین شهر دیده نمی‌شود و این درحالی است که در سال‌های گذشته نصب تندیس و سردیس در اماکن و معابر شهری شتاب تصاعدی داشته که این امر نه تنها در معرفی شهر نتیجه مورد نظر را نداشته بلکه حتی به آشفتگی بصری در شهر هم افزوده است که در اینجا به چند مورد از هنرهای عمومی شهر اشاره می‌شود (Jamali, 2013:5).

جدول شماره ۵: چند مورد از نشانه‌ها و نماهای بصری موجود در شهر اردبیل

عنوان	توضیح	تصویر
میدان مادر	تداعی مفاهیم و ارزش‌های فرهنگی مانند حجاب	
تندیس شاه اسماعیل صفوی	تداعی شخصیت‌های علمی و فرهنگی، ویژگی‌های شخصیتی اسطوره‌ها، قدرت پادشاهان و...	
تندیس عروج میدان جانبازان	تداعی اصالت‌های ملی و بومی از فرهنگ گذشته یک کشور یا منطقه	
تندیس شهید خلبان غفور جدی	تداعی ایثار و فداکاری نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران	
سردیس و تندیس	مرحوم مؤذن زاده اردبیلی و تاج الشعراء بحیبی؛ از بزرگان اهل ادب و هنر اردبیل	
گذرگاه آرامش در شهر اردبیل	گذرگاه آرامش (پیاده راه) (مرکز تفریحی و سرگرمی) در منطقه ۲ شهرداری اردبیل ایجاد شده و به صورت شبانه روزی به مراجعه کنندگان خدمات ارائه می‌دهد.	
دیوارنگاری	دیوارنگاری در شهر اردبیل کم و بیش در بعضی از مناطق مشاهده می‌شود. از قبیل (میدان بسیج یا در مرکز شهر) که فضای بصری بسیار زیبایی را به وجود آورده است.	
آبنماها و نورپردازی	آبنماها که در محله تاریخی اردبیل (شیخ صفی الدین) فضای بصری زیبایی را به وجود آورده است.	

۴. نتایج و بحث

۴.۱. یافته‌های استنباطی

در این پژوهش برای بررسی میزان تأثیر هنر عمومی بر نشاط درک شده بانوان شهر اردبیل با توجه به مقیاس داده‌ها از آزمون T تک نمونه‌ای استفاده شده است. باتوجه به این که برای سنجش میزان

نشاط درک شده بانوان، از طیف پنج گزینه‌ای لیکرت استفاده شده و رتبه‌های ۱ تا ۵ به پاسخ‌ها اختصاص داده شده، امتیاز ۱ نشان دهنده کمترین میزان نشاط درک شده و امتیاز ۵ نشان دهنده بیشترین میزان نشاط است. به این ترتیب عدد ۳ به عنوان میانگین نشاط درک شده به دست آمده (میانگین تجربی) است. داده‌های این

بخش پژوهش شامل نمونه تصاویر از تمامی انواع هنرعمومی است که در قالب دو بخش هنر پویا-متغیر و هنر ایستا و ۱۳ نوع از هنر عمومی و در مجموع ۴۱ سؤال تدوین گردیده است که در این بخش

به تحلیل آنها پرداخته می‌شود. کدام نوع هنر عمومی تأثیر بیشتری بر ارتقای نشاط درک شده بانوان از فضاهای شهری دارد؟

جدول شماره ۶: نتایج آزمون t تک نمونه‌ای در میزان تأثیر هنر انتزاعی و متناسب با سایت بر نشاط درک شده بانوان شهر اردبیل

معیار	زیرمعیار	آمار توصیفی		آمار تحلیلی					
		میانگین	انحراف معیار	ارزش تست - ۳					
				فاصله اطمینان ۹۵٪	مقدار	درجه آزادی	معنی داری	کران پایین	کران بالا
هنر انتزاعی	۱. لذت از دیدن مجسمه انتزاعی	۴/۱۹	۱/۰۳	۱۵/۵۹	۱۸۲	۰/۰۰۰	۱/۰۴	۱/۳۴	
	۲. نشاط ایجاد شده از مجسمه انتزاعی	۴/۶۰	۰/۶۵۱	۳۳/۴۹	۱۸۴	۰/۰۰۰	۱/۵۱	۱/۷۰	
	۳. تمایل به ایجاد چنین آثاری میانگین	۴/۶۳	۰/۷۱۴	۳۰/۸۲	۱۸۱	۰/۰۰۰	۱/۵۲	۱/۷۳	
هنر متناسب با سایت	۴. لذت از دیدن تندیس و مجسمه طبیعی در شهر	۴/۲۷	۰/۹۶۱	۱۷/۹۰	۱۸۲	۰/۰۰۰	۱/۱۳	۱/۴۱	
	۵. نشاط ایجاد شده از دیدن مجسمه طبیعی	۴/۲۱	۱/۰۵	۱۵/۷۳	۱۸۴	۰/۰۰۰	۱/۰۶	۱/۲۶	
	۶. تمایل به ایجاد چنین آثاری میانگین	۴/۰۷	۱/۰۶	۱۳/۶۱	۱۸۲	۰/۰۰۰	۰/۹۱	۱/۲۲	
هنر تعبیه شده در فضا	۷. لذت از دیدن هنر تعبیه شده در فضا	۴/۰۸	۱/۱۱	۱۳/۱۰	۱۸۰	۰/۰۰۰	۰/۹۲	۱/۲۵	
	۸. نشاط ایجاد شده از هنر ایجاد شده در فضا	۳/۹۶	۱/۱۰	۱۱/۷۷	۱۸۳	۰/۰۰۰	۰/۸۰۰	۱/۱۲	
	۹. تمایل به ایجاد چنین آثاری میانگین	۴/۰۰	۱/۱۶	۱۱/۶۲	۱۷۹	۰/۰۰۰	۰/۸۳۴	۱/۱۷	
		۴/۲۵							

در فضا (۴/۲۵) است. جدول شماره ۶ نشان دهنده میانگین حد متوسط به بالا (۳) است و میزان تمایل به افزایش هنرهای متناسب با سایت در شهر اردبیل بیشتر بوده و در نتیجه با ایجاد و گسترش چنین هنرهایی در فضای شهری باعث نشاط و سرزندگی در گروه‌های هدف می‌گردد.

به منظور تعیین میزان نشاط و تمایل بانوان شهر اردبیل به ایجاد هنرهای عمومی در فضاهای شهری از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شده است. نتایج مستخرج از آزمون نشان می‌دهد، بر اساس نظر پرسش‌شوندگان میانگین شاخص‌های هنر انتزاعی (۴/۷۱)، میانگین هنر متناسب با سایت (۴/۱۸) و میانگین هنر تعبیه شده

جدول شماره ۷: نتایج آزمون t تک نمونه‌ای در میزان تأثیر هنر کاربردی و جنبشی بر نشاط درک شده بانوان شهر اردبیل

معیار	زیرمعیار	آمار توصیفی		آمار تحلیلی					
		میانگین	انحراف معیار	ارزش تست - ۳					
				فاصله اطمینان ۹۵٪	مقدار	درجه آزادی	معنی داری	کران پایین	کران بالا
هنر کاربردی	۱۰. لذت از دیدن مجسمه انتزاعی	۴/۳۴	۰/۹۱۹	۱۹/۸۳	۱۸۴	۰/۰۰۰	۱/۲۰	۱/۴۷	
	۱۱. نشاط ایجاد شده از مجسمه انتزاعی	۴/۲۲	۱/۱۲۲	۱۴/۸۴	۱۸۳	۰/۰۰۰	۱/۰۶	۱/۳۹	
	۱۲. تمایل به ایجاد چنین آثاری میانگین	۴/۰۲	۱/۱۷۱	۱۱/۷۹	۱۸۲	۰/۰۰۰	۰/۸۵	۱/۱۹	
هنر جنبشی	۱۳. لذت از دیدن تندیس و مجسمه طبیعی در شهر	۴/۰۶	۱/۱۶۳	۱۲/۴۴	۱۸۴	۰/۰۰۰	۰/۸۹	۱/۲۲	
	۱۴. نشاط ایجاد شده از دیدن مجسمه طبیعی	۳/۵۸	۱/۱۲۲	۷/۰۲	۱۸۳	۰/۰۰۰	۰/۴۱۸	۰/۷۴۴	
	۱۵. تمایل به ایجاد چنین آثاری میانگین	۳/۵۱	۱/۰۹۱	۶/۳۴	۱۸۳	۰/۰۰۰	۰/۳۵	۰/۶۶	
هنر مبتنی بر صدا	۱۶. لذت از دیدن هنر تعبیه شده در فضا	۳/۴۹	۱/۰۹۸	۶/۰۵	۱۸۲	۰/۰۰۰	۰/۳۳	۰/۶۵	
	۱۷. نشاط ایجاد شده از هنر ایجاد شده در فضا	۳/۵۹	۱/۱۲۲	۷/۱۶	۱۸۳	۰/۰۰۰	۰/۴۲	۰/۷۵	
	۱۸. تمایل به ایجاد چنین آثاری میانگین	۳/۶۵	۱/۱۶۳	۷/۶۴	۱۸۱	۰/۰۰۰	۰/۴۸	۰/۸۲	
		۳/۵۷							

میانگین تجربی که (۳) است، نتایج نشان می‌دهد میانگین گویه‌ها بیشتر از حد متوسط بوده و نشاط ایجاد شده در این گونه از هنرهای عمومی زیاد است و بانوان تمایل دارند در فضای شهری از چنین هنرهایی استفاده گردد تا باعث لذت و سرزندگی افراد شود.

بر اساس نتایج آزمون t تک نمونه‌ای (جدول شماره ۷) میزان نشاط ایجاد شده در بانوان و تمایل به داشتن چنین هنرهایی در فضای شهری و همچنین لذت از دیدن هنرهای عمومی در شهر به این ترتیب است: هنر کاربردی با میانگین (۴/۲۵)، هنر جنبشی با میانگین (۳/۸۹) و هنر مبتنی بر صدا با میانگین (۳/۵۷). باتوجه به

جدول شماره ۸: نتایج آزمون تک نمونه‌ای در میزان تأثیر هنر دیجیتال بر نشاط درک شده بانوان شهردارییل

معیار	زیر معیار	آمار توصیفی		آمار تحلیلی					
		میانگین	انحراف معیار	ارزش تست - ۳					
				فاصله اطمینان ۹۵٪	مقدار	درجه آزادی	معنی داری	کران پایین	کران بالا
هنر دیجیتال	۱۹. لذت از دیدن هنرهای دیجیتال	۳/۵۰	۱/۲۰۲	۰/۵۰۲	۵/۶۸	۱۸۴	۰/۰۰۰	۰/۳۲۸	۰/۶۷۷
	۲۰. نشاط ایجاد شده از دیدن هنر دیجیتال	۳/۶۳	۱/۲۷۳	۰/۶۳۰	۶/۷۱	۱۸۳	۰/۰۰۰	۰/۴۴۵	۰/۸۱۵
	۲۱. تمایل به ایجاد چنین آثاری	۳/۷۵	۱/۲۹۴	۰/۷۵۱	۷/۸۹	۱۸۴	۰/۰۰۰	۰/۵۶۳	۰/۹۳۹
	میانگین	۳/۶۲	-	-	-	-	-	-	-
هنر دیجیتال بر روی نما	۲۲. لذت از دیدن بناهای دیجیتال	۳/۴۴	۱/۲۸۷	۰/۴۴۰	۴/۶۳	۱۸۳	۰/۰۰۰	۰/۲۵۳	۰/۶۲۷
	۲۳. نشاط ایجاد شده از دیدن هنر دیجیتال بر روی نما	۳/۷۷	۱/۱۸۸	۰/۷۷۱	۸/۸۰	۱۸۳	۰/۰۰۰	۰/۵۹۸	۰/۹۴۴
	۲۴. تمایل به ایجاد چنین آثاری	۴/۱۴	۱/۰۳۲	۱/۱۴۶	۱۵/۰۶	۱۸۳	۰/۰۰۰	۰/۹۹۶	۱/۲۹۶
	میانگین	۳/۷۸	-	-	-	-	-	-	-

نتایج مستخرج از پرسشنامه نشان می‌دهد (جدول شماره ۸) میانگین هنر دیجیتال بر روی نما، از دیدگاه بانوان متخصص و غیر متخصص شهر اردبیل به ترتیب (۳/۷۵) و (۳/۷۸) است. باتوجه به این که پرسشنامه پژوهش به صورت تصویری است، بانوان با دیدن تصاویر به ایجاد چنین هنرهایی در فضای شهری اردبیل تمایل دارند.

جدول شماره ۹: نتایج آزمون تک نمونه‌ای در میزان تأثیر انواع هنر تعاملی بر نشاط درک شده بانوان شهردارییل

معیار	زیر معیار	آمار توصیفی		آمار تحلیلی					
		میانگین	انحراف معیار	ارزش تست - ۳					
				فاصله اطمینان ۹۵٪	مقدار	درجه آزادی	معنی داری	کران پایین	کران بالا
هنر تعاملی ایستا	۲۵. لذت از دیدن مجسمه	۳/۸۷	۱/۱۲	۰/۸۷۳	۱۰/۴۹	۱۸۱	۰/۰۰۰	۰/۷۰۹	۱/۰۳۷
	۲۶. نشاط ایجاد شده از مجسمه	۳/۸۵	۱/۱۱	۰/۸۵۷	۱۰/۳۴	۱۸۱	۰/۰۰۰	۰/۶۹۳	۱/۰۲۰
	۲۷. تمایل به ایجاد چنین آثاری	۳/۸۵	۱/۱۳	۰/۸۵۴	۱۰/۲۷	۱۸۴	۰/۰۰۰	۰/۶۹۰	۱/۰۱۸
	میانگین	۳/۸۵	-	-	-	-	-	-	-
هنر تعاملی پویا- منفعل	۲۸. لذت از دیدن	۳/۹۴	۱/۰۶	۰/۹۴۰	۱۱/۹۵	۱۸۳	۰/۰۰۰	۰/۷۸۵	۱/۰۹۵
	۲۹. نشاط ایجاد شده از دیدن مجسمه طبیعی	۳/۹۰	۱/۰۸	۰/۹۰۰	۱۱/۲۱	۱۸۰	۰/۰۰۰	۰/۷۴۲	۱/۰۵۹
هنر تعاملی پویا- متغیر	میانگین	۳/۹۲	-	-	-	-	-	-	-
	۳۰. لذت از دیدن مجسمه انتزاعی	۳/۷۱	۱/۱۵	۰/۷۱۱	۸/۲۹	۱۷۹	۰/۰۰۰	۰/۵۴۱	۰/۸۸۰
	۳۱. نشاط ایجاد شده از مجسمه انتزاعی	۳/۹۸	۱/۱۷	۰/۹۸۳	۱۱/۲۶	۱۸۱	۰/۰۰۰	۰/۸۱۱	۱/۱۵۵
	۳۲. تمایل به ایجاد چنین آثاری	۴/۲۶	۱/۰۱	۱/۲۶۴	۱۶/۹۲	۱۸۴	۰/۰۰۰	۱/۱۱۷	۱/۴۱۲
میانگین	۳/۹۸	-	-	-	-	-	-	-	

هنرهای تعاملی شامل سه نوع (هنر تعاملی-ایستا، هنر تعاملی پویا- منفعل و هنر تعاملی پویا-متغیر) است (جدول شماره ۹). نتایج آزمون تک نمونه‌ای نشان می‌دهد که هنر تعاملی ایستا با میانگین (۳/۸۵)، هنر تعاملی پویا-منفعل با میانگین (۳/۹۲) و در نهایت هنر تعاملی پویا-متغیر با میانگین (۳/۹۸) را به خود اختصاص داده‌اند که نشان دهنده میزان بالای نشاط ایجاد شده از دیدن و تمایل به ایجاد چنین هنرهایی در فضای شهری هستند. آبنمای موزیکال یکی از پرطرفدارترین هنرهای عمومی در فضای شهری است که به غیر از بانوان تمامی قشر جامعه از دیدن چنین هنرهایی در فضای شهری لذت می‌برند. نتایج مستخرج از پرسشنامه پژوهش نشان دهنده میزان میانگین بسیار بالا (۴/۰۳) در آزمون تک نمونه‌ای برای گویه‌های آبنمای موزیکال است (جدول شماره ۱۰).

جدول شماره ۱۰: نتایج آزمون تک نمونه‌ای در میزان تأثیر هنر آبنمای موزیکال بر نشاط درک شده بانوان شهردارییل

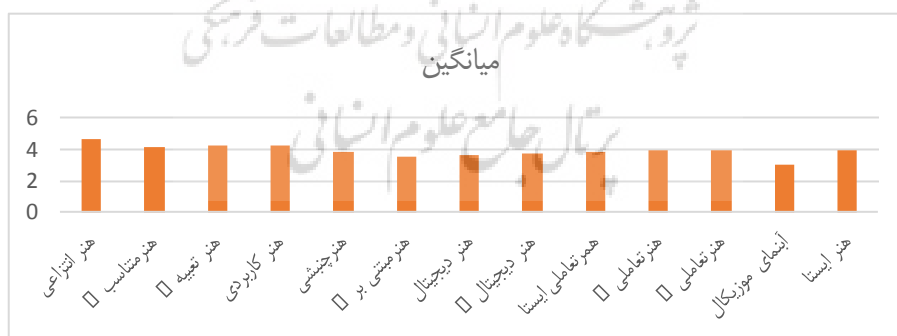
معیار	زیر معیار	آمار توصیفی		آمار تحلیلی					
		میانگین	انحراف معیار	ارزش تست - ۳					
				فاصله اطمینان ۹۵٪	مقدار	درجه آزادی	معنی داری	کران پایین	کران بالا
آبنمای موزیکال	۳۳. لذت از دیدن مجسمه	۴/۰۳	۱/۱۷	۱/۰۳	۱۲/۰۲	۱۸۳	۰/۰۰۰	۰/۸۶	۱/۲۰
	۳۴. نشاط ایجاد شده از مجسمه	۳/۸۶	۱/۱۸	۰/۸۶	۹/۸۹	۱۸۲	۰/۰۰۰	۰/۶۹	۱/۰۴
	۳۵. تمایل به ایجاد چنین آثاری	۳/۹۵	۱/۱۴	۰/۹۵	۱۱/۲۵	۱۸۳	۰/۰۰۰	۰/۷۸	۱/۱۱
	میانگین	۴/۰۳	-	-	-	-	-	-	-

جدول شماره ۱۱: نتایج آزمون آتک نمونه‌ای در میزان تأثیر هنراستا بر نشاط درک شده بانوان شهر اردبیل

معیار	زیر معیار	آمار توصیفی		آمار تحلیلی				
		میانگین	انحراف معیار	اختلاف میانگین	مقدار	درجه آزادی	معنی داری	فاصله اطمینان ۹۵٪
هنراستا	۳۶. لذت از دیدن تندیس و مجسمه در شهر	۳/۹۵	۱/۱۰۶	۰/۹۵۶	۱۱/۶۵	۱۸۱	۰/۰۰۰	۰/۷۹۴ - ۰/۷۹۴
	۳۷. نشاط ایجاد شده از دیدن مجسمه و تندیس	۴/۲۷	۰/۹۲۲	۱/۲۷	۱۸/۷۳	۱۸۴	۰/۰۰۰	۱/۱۳ - ۱/۱۳
	۳۸. تمایل به ایجاد چنین آثاری	۴/۲۷	۰/۹۰۸	۱/۲۷	۱۸/۹۵	۱۸۲	۰/۰۰۰	۱/۱۴ - ۱/۱۴
	میانگین	۴/۱۶					۰/۰۰۰	
	۳۹. لذت از دیدن تندیس و مجسمه در شهر (فرهنگی-محلی)	۴/۲۴	۰/۹۳۴	۱/۲۴	۱۸/۱۸	۱۸۴	۰/۰۰۰	۱/۱۱ - ۱/۱۱
	۴۰. نشاط ایجاد شده از دیدن مجسمه و تندیس (فرهنگی-محلی)	۳/۸۶	۱/۱۸	۰/۸۶	۹/۷۲	۱۷۸	۰/۰۰۰	۰/۶۸ - ۰/۶۸
	۴۱. تمایل به ایجاد چنین آثاری (فرهنگی-محلی)	۳/۷۹	۱/۱۹۴	۰/۷۹	۸/۹۲	۱۷۹	۰/۰۰۰	۰/۶۱ - ۰/۶۱
	میانگین	۳/۹۶						- -

استفاده شده است. نتایج آزمون آتک نمونه‌ای نشان می‌دهد که هنراستزاعی با میانگین (۴/۷۱)، نشاط ایجاد شده از این گویه (۴/۶۰) و تمایل به ایجاد هنراستزاعی در فضای شهری از نظر بانوان (۴/۶۳) است که از میان ۴۱ سؤال مطرح شده از انواع هنر عمومی بیشترین امتیاز را به خود جلب کرده است. در رتبه‌های بعدی هنر تعبیه شده در فضا و هنر کاربردی با میانگین (۴/۲۵) و هنر متناسب با سایت و محیط طبیعی با میانگین (۴/۱۸)، هنراستا (مجسمه‌های مشاهیر) با میانگین (۴/۱۶) و در نهایت آبنمای موزیکال با میانگین (۴/۰۳) بالاترین میزان نشاط ادراک شده از هنر عمومی را به خود جلب کرده که خروجی آزمون t تک نمونه‌ای در تصویر شماره ۶ نشان‌دهنده میزان بالای نشاط درک شده بانوان از انواع هنرهای عمومی، در فضای شهری شهر اردبیل است.

منظور از هنرهای ایستا مجسمه‌ها و تندیس‌ها هستند. برای این که این مجسمه‌ها هویت داشته باشند باید از فرهنگ بومی-محلی منطقه استفاده گردد که در شهر اردبیل نمونه‌ای چند از این مجسمه‌ها در داخل شهر مشاهده می‌شود؛ از قبیل (مجسمه یحیی، مؤذن زاده، شاه اسماعیل، شیخ صفی و همچنین مجسمه‌های نوروزی). براساس نظر بانوان شهر اردبیل تمایل به ایجاد چنین هنرهایی در فضاهای عمومی شهر بسیار زیاد است که با میانگین (۴/۱۶) براساس آزمون، جزو بالاترین امتیازها در گویه‌های هنرهای عمومی است که نشان لذت از دیدن چنین آثاری و افزایش نشاط در آنها می‌گردد (جدول شماره ۱۱). برای بررسی میزان تأثیر هنر عمومی بر نشاط درک شده بانوان شهر اردبیل و پاسخ به سؤال پژوهش که کدام نوع هنر عمومی تأثیر بیشتری بر ارتقای نشاط درک شده بانوان از فضاهای شهری دارد، از آزمون آتک نمونه‌ای

تصویر شماره ۶: میانگین کل انواع هنر عمومی بر نشاط درک شده بانوان شهر اردبیل

به هنر در عرصه شهری، در هنرهای عمومی شهر فقط به چند مورد دیوارنگاری، مجسمه‌سازی و ساخت تندیس‌ها اکتفا شده است. براساس نظر بانوان مورد پژوهش در تمام فضاهای عمومی شهر کمبود هنرهای عمومی احساس می‌گردد. بانوان شهر اردبیل به ایجاد چنین هنرهایی در شهر تمایل دارند تا باعث سرزندگی و نشاط آنان گردد.

عرصه‌های عمومی شهری مهمترین بخش شهرها و محیط‌های شهری هستند که در چنین عرصه‌هایی بیشترین تماس، ارتباط و تعامل میان انسان‌ها رخ می‌دهد (Pakzad, 2013). در این پژوهش به بررسی اثر انواع هنر عمومی در فضای شهری بر ادراک و حضورپذیری بانوان در این فضاها پرداخته شده است. نتایج نشان می‌دهد که در شهر اردبیل به دلیل مدیریت نادرست این فضاها و توجه نکردن

۴.۲. بحث و یافته‌ها

براساس نتایج آزمون t تک نمونه‌ای میانگین تمامی شاخص‌های هنرعمومی در شهر اردبیل بالاتر از حد متوسط (۳) بوده و افراد به ایجاد چنین آثار هنری در فضای شهری تمایل دارند. نتایج میانگین هنرهای عمومی که دارای بالاترین میزان ایجاد نشاط و همچنین تمایل به ایجاد و نصب چنین هنرهایی در شهر است، به ترتیب عبارتند از: هنر انتزاعی با میانگین (۴/۷۱) و نشاط ایجاد شده از این گویه (۴/۶۰) و تمایل به ایجاد هنر انتزاعی در فضای شهری از نظر بانوان (۴/۶۳). در رتبه‌های بعدی هنر تعبیه شده در فضا و هنر کاربردی با میانگین (۴/۲۵)، هنر متناسب با سایت و محیط طبیعی با میانگین (۴/۱۸)، هنر ایستا (مجسمه‌های مشاهیر) با میانگین (۴/۱۶) و در نهایت آبنمای موزیکال یا میانگین (۴/۰۳) بالاترین میزان نشاط ادراک شده از هنرعمومی را به خود جلب کرده است. با توجه به یافته‌های پژوهش، ۸۳ نفر از پاسخ‌دهندگان تحقیق از بانوان متخصص در حیطه معماری و شهرسازی و هنر بوده‌اند که با دید تخصصی به مسئله و حوزه هنر نگاه کرده و به سؤالات پاسخ داده‌اند. براساس نظر بانوان شهر اردبیل، ارگان‌های مربوطه در حیطه مدیریت شهری هیچگونه فعالیتی در زمینه نشاط بانوان شهری و مشارکت دادن آنان در زمینه طراحی هنرعمومی در شهر اردبیل انجام نداده‌اند. متأسفانه زنان در حوزه‌های تجسمی و هنری نقش بسیار کمتری نسبت به مردان در فعالیت‌های هنری سطح جامعه دارند و به مردان میدان کار بیشتری داده می‌شود؛ درحالی‌که زنان هنرمند با توجه به نگاهشان می‌توانند به شهر چهره‌ای لطیف‌تر و شادتر بدهند. هنرهای عمومی می‌تواند نقش مهمی در ایجاد نشاط، شادی و بالا بردن اعتماد به نفس در میان شهروندان به خصوص بانوان داشته باشد و زنان با نگاه دقیق‌تر و زیباتری که نسبت به مسائل جامعه و پیرامون خود دارند، می‌توانند کمک مؤثری به بروز این شادی و نشاط داشته باشند. در این زمینه لینچ نشاط و شادابی را به عنوان یکی از ابعاد عملکرد طراحی شهری معرفی می‌کند و آن را به عنوان پشتیبانی نیازهای بیولوژیکی و توانایی‌های انسان توصیف می‌کند. در تعریف نشاط در قلمرو شهری، کیفیت مهم است زیرا امنیت را افزایش می‌دهد، جرم را کاهش می‌دهد، منافع تجاری را زنده‌تر می‌کند، لذت منفعلانه از مناظر اطراف را افزایش می‌دهد، تعاملات اجتماعی را تشویق می‌کند و فرصت‌های تبادل فرهنگی را فراهم می‌کند. در نتیجه، نشاط در فضای شهری به عنوان معیار مهمی برای سلامت در نظر گرفته می‌شود (Jalaladdini & Oktay, 2012). با توجه به این که موضوع پژوهش حاضر در ایران کار نشده و برای نخستین بار به تأثیر هنرهای عمومی بر نشاط درک شده بانوان در این پژوهش پرداخته می‌شود، مقاله‌ای که بتوان نتایج پژوهش حاضر را با آن مقایسه کرد وجود ندارد. ولی در مطالعات خارج از کشور، نتایج پژوهش حاضر با نتایج مطالعات مهافی، هاس و الموند (Mehaffy, Haas, & Elmlund, 2019) که به نقش فضای عمومی در رسیدن به شادی شهری و شناسایی عواملی که باعث چنین درکی از سوی کاربران می‌شود، اشاره کرده و شادی شهری را به عنوان مفهومی تعریف کرده‌اند که درک مثبتی از یک مکان را به مردم می‌دهد و سبب می‌شود مردم مدت زمان زیادی در آن فضا بمانند و یا مجدداً

به آن فضا بازگردند، منطبق است. یافته‌های پژوهش حاضر با نوشته وحدان‌الاب (Vahdatab, 2012) که به بررسی انواع هنر عمومی به گونه هنر عمومی تعاملی و متقابل در فضاهای شهری غنی جهان پرداخته و پس از آن به چگونگی ایجاد تعامل و کنش متقابل بین هنرهای عمومی و مردم اشاره می‌کند، انطباق دارد. در نهایت ضمن مقایسه هنر عمومی در فضاهای شهری موفق با فضاهای ایرانی به این نتیجه می‌رسد که فضاهای شهری ایرانی فاقد رویکرد تعاملی هنر عمومی بوده و به ارائه راهکارها و پیشنهادهایی مؤثر برای مدیران شهری به منظور استفاده هر چه بیشتر از گونه‌های هنری عمومی در فضاهای عمومی و شهری که موجبات افزایش طراوت، شادابی و نیز افزایش سرزندگی فضاها را فراهم می‌کند، می‌پردازد. با توجه به این که موضوع پژوهش حاضر دارای نوآوری است، مطالعاتی در حیطه تأثیر هنر عمومی بر نشاط درک شده بانوان انجام نگرفته است.

۵. نتیجه‌گیری

هنر شهری ماحصل ارتباط فضای شهری و هنر در عرصه عمومی، در رویارویی با مخاطب عمومی است. هنر از دو جنبه زیبایی‌شناسانه یا فیزیکی و معنایی یا ذهنی با فضای استقرار خود مرتبط می‌شود. این پژوهش با تأکید بر لزوم ارتباط عمیق و معنایی این دو پدیده به واسطه ادراک مخاطب به دنبال اصول و سازوکارهای این ارتباط بوده است. مهمترین مشکلات موجود در عدم برقراری ارتباط شهروندان با هنرهای عمومی در سطح شهر اردبیل را می‌توان عدم خوانایی از نظر دید و منظر و نورپردازی، عدم خوانایی به لحاظ مفهومی، مکانیابی نادرست و تعدد ناکافی یا کمبود هنرهای شهری دانست. در این پژوهش تلاش شد تا در کنار تدوین و ارائه چارچوب مفهومی تأثیر هنرهای عمومی مانا و میرا در فضای شهری بر نشاط درک شده بانوان بر پایه مجموعه‌ای مستندات، عوامل مؤثر هنرعمومی بر افراد (بانوان متخصص و غیر متخصص) تعیین گردد. نتایج این تحقیق به اهمیت بالای هنرهای عمومی بر نشاط ایجاد شده بانوان تأکید دارد. این مهم از طریق وجود هنرهای عمومی امکان‌پذیر است. بنابراین بهره بردن از عناصر زیبای شهری مانند هنرها یکی از راه‌هایی است که سبب تقویت هویت فضاهای شهری و نشاط در بانوان و سایر اقشار جامعه می‌گردد. در این تحقیق ۱۳ نوع از هنر عمومی از جمله هنر کاربردی، هنر جنبشی، هنر دیجیتال، هنر دیجیتال ایجاد شده بر روی نما، هنر مبتنی بر صدا، هنر تعاملی ایستا، هنر تعاملی پویا-متغیر، هنر تعاملی منفعل، آبنمای موزیکال، هنر ایستا (مجسمه‌ها و تندیس‌های فرهنگی- محلی، هنر انتزاعی، هنر متناسب با سایت و در نهایت هنر تعبیه شده در فضای طبیعی) با ۴۱ سؤال که در قالب پرسشنامه تصویری میزان نشاط ایجاد شده از هنرهای عمومی برای بانوان (متخصص و غیر متخصص) شهر اردبیل مورد بررسی قرار گرفته است. براساس نتایج آزمون t تک نمونه‌ای میانگین تمامی شاخص‌های هنرعمومی در شهر اردبیل بالاتر از حد متوسط (۳) بوده و افراد به ایجاد چنین آثار هنری در فضای شهری تمایل دارند. نتایج میانگین هنرهای عمومی که دارای بالاترین میزان ایجاد نشاط و همچنین تمایل به ایجاد و نصب چنین هنرهایی در شهر است، به ترتیب عبارتند از: هنر انتزاعی با میانگین (۴/۷۱) و نشاط

- ✓ برگزاری مراسم و برنامه‌های هنری سالانه، اعیاد و جشن‌های ملی- مذهبی باهماهنگی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی، حوزه هنری و دیگر نهادهای ذی‌ربط.
- ✓ طراحی و توسعه سرپناه: ایستگاه‌های اتوبوس و غیره.
- ✓ توسعه کمی و کیفی مجسمه و دیوارنگاره متناسب با فضاهای مختلف.
- ✓ طراحی و ساخت و تعیین رنگ‌های مناسب برای وسایل نقلیه عمومی، عناصر مبلمان شهری و... .
- ✓ تولیدات فرهنگی: تولید و اکران محصولات فرهنگی و هنری در مقیاس شهری.
- ✓ آموزش شهروندی و توسعه فرهنگ مشارکت عمومی.
- ✓ طراحی و توسعه قلمرو پیاده‌روها و پیاده راه‌ها.
- ✓ طراحی و ایجاد میدان‌ها و اماکن متناسب با بازارهای فضای باز شهری در نقاط مختلف شهر به منظور ایجاد عرصه‌هایی برای حضور مردم، هنرمندان، صحنه‌گردانان و تجمیع دست‌فروشان (با اهداف سرگرمی، اشتغال‌زایی و حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و خرد).
- ✓ ایجاد آبنماهای موزیکال در دریاچه شورابیل.
- ✓ طراحی مجسمه‌های تعاملی.

References:

- Ali Nam, Z. M., Morteza (2013). Urban Space and Women. National Conference on Sustainable Urban Landscape and Architecture, 3-10. [in persian] https://civilica.com/doc/2_90356
- Amin, A. (2008). Collective culture and urban public space. City, 12(1), 5-24. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2007.11.003>
- Anderson, B. (2006). Becoming and being hopeful: towards a theory of affect. Environment and planning d: society and space, 24(5), 733-752. <https://doi.org/10.1068/d393t>
- Bacon, F., & Montagu, B. (1857). The Works of Francis Bacon (Vol. 1): Parry & McMillan.
- Banerjee, T. (2001). The future of public space: Beyond invented streets and reinvented places. Journal of the American planning association, 67(1), 9-24. <https://doi.org/10.1111/1467-6486.00246>
- Cresswell, T. (2013). Geographic thought: a critical introduction (Vol. 8): John Wiley & Sons.
- Daripour, N. M., Saeed (2014). Investigating the role of urban landscape components in improving the level of citizens' sense of security in the public spaces of Ahvaz city (Case study: Golestan neighborhood). Urban landscape research.10-24. [in persian] <https://civilica.com/doc/450466>

ایجاد شده از این گویه (۴/۶۰) و تمایل به ایجاد هنر انتزاعی در فضای شهری از نظر بانوان (۴/۶۳). در رتبه‌های بعدی هنر تعبیه شده در فضا و هنر کاربردی با میانگین (۴/۲۵) و هنر متناسب با سایت و محیط طبیعی با میانگین (۴/۱۸)، هنر ایستا (مجسمه‌های مشاهیر) با میانگین (۴/۱۶) و در نهایت آبنمای موزیکال یا میانگین (۴/۰۳) بالاترین میزان نشاط ادراک شده از هنر عمومی را به خود جلب کرده است. در شهر اردبیل هنر عمومی فقط به تعدادی اندک مجسمه مشاهیر و نمونه‌ای چند دیوارنگاری و نورپردازی مشاهده می‌شود. براساس نتایج پژوهش تمایل بانوان به ایجاد انواع هنر عمومی در تمام منطقه شهر احساس می‌گردد. شهر اردبیل دارای پتانسیل‌های بسیار زیادی برای ایجاد چنین هنرهایی است که متأسفانه مدیران و برنامه‌ریزان شهرداری و ارگان‌های مربوطه توجه چندانی به سرزندگی و نشاط نه تنها بانوان شهر اردبیل بلکه تمامی اقشار جامعه ندارند و این یک معضل اجتماعی است؛ مخصوصاً برای نیمی از قشر جامعه که بانوان هستند. اردبیل که بیش از سه دهه از مرکز استان شدن آن می‌گذرد و از تاریخ و فرهنگ غنی برخوردار است، همچنان از داشتن نماد شهری محروم بوده و هیچ نشانه و سمبلی از این فرهنگ و تاریخ در معابر و میادین شهر دیده نمی‌شود و این در حالی است که در سال‌های گذشته نصب تندیس و سردیس در اماکن و معابر شهری شتاب تصاعدی داشته که این امر نه تنها در نشاط شهروندان نتیجه مورد نظر را نداشته بلکه حتی به آشفتگی بصری در شهر هم افزوده است.

۵.۱. پیشنهادها

- ✓ یکی از مهمترین راهکارها که بسیاری کشورهای پیشرفته را به خود مشغول داشته، سوق دادن هنر به فضاهای شهری و در میان شهروندان به عنوان مخاطبین اصلی این آثار است. به منظور زیباسازی فضاهای شهری، ارتباط مؤثر شهروندان با آثار یادشده، انتقال مفاهیم خاص و کارکردهای دیگر در هر مورد خاص می‌تواند منحصر به فرد باشد.
- ✓ به منظور توفیق هرچه بیشتر در زمینه انجام موفق مجسمه‌سازی شهری، به ویژه در کشورمان که به این لحاظ کاملاً فقیر به نظر می‌رسد، الگوبرداری صحیح و البته متناسب با داشته‌های فرهنگی، هنری و تاریخی خودمان می‌تواند بسیار چاره‌ساز باشد. توجه به نمونه‌های موفق مجسمه‌سازی شهری در دنیا، برگزاری سمپوزیوم‌های مجسمه‌سازی شهری و به یاری طلبیدن گروهی خبره از شهرسازان، طراحان و هنرمندان مجسمه‌ساز برجسته و طراز اول، می‌تواند در جبران کمبودهای موجود در زمینه مجسمه‌سازی در فضاهای شهری، یاری‌رسان باشد.
- ✓ استفاده از روح و خاطرات جمعی در ارتقای حس تعلق خاطر و غنای حسی به منظور ایجاد حس وحدت جمعی و کشاندن مردم به فضاهای شهری.
- ✓ استفاده از نظر جمعی برای انتخاب هنرهای عمومی در مناطق مختلف با توجه به رای اکثریت مردم ساکن آن منطقه.
- ✓ رفع نواقص و از بین بردن اغتشاشات بصری سیما و منظر شهر.

- Day, K. (2000). The ethic of care and women's experiences of public space. *Journal of environmental psychology*, 20(2), 103-124. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1006/jevpe.1999.0152>
- Fazli, N., Ziachi, Mohaddeh (2013). Women-Friendly City, Identifying the criteria of a woman-friendly city from the point of view of women belonging to different social bases and groups in Tehran. *Cultural Research Society, Research Institute of Humanities and Cultural Studies*, 55-85. [in persian] magiran.com/p1453090
- Franck, K. A., & Paxson, L. (1989). Women and urban public space: Research, design, and policy issues. *Public places and spaces*, 121-146. [/doi.org/10.1007/978-1-4684-5601-1_6](https://doi.org/10.1007/978-1-4684-5601-1_6)
- Jagannath, T. (2018). People's Interaction with Public Art in Public Spaces within New Zealand. *University of Otago*. 236-250. <http://hdl.handle.net/10523/8116>
- Jalaladdini, S., & Oktay, D. (2012). Urban public spaces and vitality: a socio-spatial analysis in the streets of Cypriot towns. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 35, 664-674. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.02.135>
- Jamali, A. T., Mahnaz. (2013). Investigating the role of urban elements in re-creating the identity of Ardabil city. the third international conference on new research achievements in civil engineering, architecture and urban management, 8-10. [in persian] <https://civilica.com/doc/537614>
- Jones, S. (1992). *Art in Public: what, why and how*: AN Publications. 36-98
- <https://doi.org/10.1111/j.1468-0408.1992.tb00442.x>
- Karamati, M. (1991). *Glossary of Visual Arts Terms*. Tehran: Chekame Publishing. [in persian]
- Karimi; Ali, M. M. H. (2019). Cultural diversity and the continuation of their coexistence in Iran;. *Journal of National Studies*, 25-52. [in persian] 20.1001.1.1735059.1390.12.45.2.6
- Madanipour, A. V. (2017). *Public and private spaces of the city*. Publisher: Urban Planning and Processing Company. 70-75. [in persian] <https://sid.ir/paper/438015/fa>.
- Maguire, R. (2008). The evaluation of public art as part of a regeneration strategy: *University of London, University College London (United Kingdom)*.78-120.
- Mehaffy, M. W., Haas, T., & Elmlund, P. (2019). *Public space in the New Urban Agenda: Research into implementation*. *Urban Planning*, 4(2), 134-137. <https://doi.org/10.17645/up.v4i2.2293>
- Moin al-Dini, M. N., Ahmed; Marathi, Mohsen (2013). Examining the concept and place of artistic style in popular art. *Culture Studies - Communications*, 87-110. [in persian] 20.1001.1.20088760.1393.15.27.4.8
- Moinifar, F. R., Amir; Zareyan Jahormi, Shahdiyeh; Moinifar, Hossein (2013). the role of sculptures and urban elements on the beautification and improvement of the visual quality of public spaces in cities (case example: Shiraz city). Paper presented at the National Conference of Urban Beautification Elements, 3-15. [in persian] <https://civilica.com/doc/208011/>
- Moradi, S. (2007). public art and its integration in the urban space. *Bagh Nazar Quarterly*, 8, 81-90. [in persian] <https://civilica.com/doc/302141/>
- Morris, N. J., & Cant, S. G. (2006). Engaging with place :artists, site-specificity and the Hebden Bridge Sculpture Trail. *Social & Cultural Geography*, 7(6), 863-888. [.s://doi.org/10.1080/14649360601055805](https://doi.org/10.1080/14649360601055805)
- Naqdi, A. D., Sara (2013). Women's Access to Urban Spaces (Case Study: Women of Ilam City). *Women in Culture and Art Magazine*, 6, 461-470. [in persian] <https://doi.org/10.22059/jwica.2014.56020>
- Pakzad, R. (2013). *Encyclopaedia of Art (7th edition)*. Tehran: Zarin Publishing.12-24 [in persian]
- Pasaogullari, N., & Doratli, N. (2004). Measuring accessibility and utilization of public spaces in Famagusta. *Cities*, 21(3), 225-232. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2004.03.003>
- Phillips, P. C. (1989). Temporality and public art. *Art Journal*, 48(4), 331-335. <https://doi.org/10.4049/jimmunol.143.10.3183>
- Pile, S. (2010). Emotions and affect in recent human geography. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 35(1), 5-20.
- Pile, S. (2011). For a geographical understanding of affect and emotions. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 36(4), 603-606. [.https://www.jstor.org/stable/23020834](https://www.jstor.org/stable/23020834)
- Pourhossein Roshan, H. D., Hashem. (2018). Women's semantic perception of urban spaces after the development plan using contextual theory. *Women and Culture Research Quarterly*. 15-55.[in persian]

- persian] <https://civilica.com/doc/1023560/>
- Pourmand, H. A. M., Mohsen (2009). Sculpture in urban spaces. Journal of Fine Arts, Visual Arts. Journal of Fine Arts and Visual Arts, 51-58. [in persian] DOI: 10.22034/TRU.2021.284800.1066
  - Remesar, A. (2005). Public Art: Towards a theoretical framework. URBAN REGENERATION publications. 128
  - Rostami, M. S. Z., Ruqiya; Aini, Hojatullah (2016). explanation and evaluation of the components of public art (case example: Olympic Park in Bangkok and Il Goli in Tabriz). Bagh Nazar. 12-34[in persian] <https://sid.ir/paper/518000/fa>
  - Selwood, S. (1995). The benefits of public art: The polemics of permanent art in public places 68-101. <https://lcn.loc.gov/95212338>
  - Sepe, M. (2017). The role of public space to achieve urban happiness. Urban Regeneration and Sustainability, 96, 364-373 .DOI:10.2495/SDP-V12-N4-724-733.
  - Seyed Natanzi, N. (2018). The use of public art in the design of walls and urban spaces, master's thesis in urban design. Sheikh Bahai University (Faculty of Architecture and Urban Planning), 6-22. [in persian]
  - Shahidi, J. M., Mohammad, a group of writers, and Dehkhoda, Ali Akbar. (1993). Dehkhoda dictionary. 15 c. Tehran - Iran: Rozeneh 90-134. [in persian] <https://noo.rs/m3vAX>
  - Soleimani, A. A., Ahmed; Rezazadeh, Nermin (2019). Designing urban spaces by evaluating gender attitudes (Case study: Narges Women's Park in Urmia).. Scientific-Research Quarterly of Geography (Regional Planning. 2-8[in persian] 20.1001.1.22286462.1398.9.2.11.7
  - Stevens, Q., & Dovey, K. (2019). Pop-ups and public interests: Agile public space in the neoliberal city. The Palgrave handbook of bottom-up urbanism, 323-337 .https://doi.org/10.1007/978-3-319-90131-2_20 June 2018
  - Vahdatalab, M. R., Mohammad Ramin (2012). examining the concept of conceptual art and its interaction with people in public and urban space. Paper presented at the The first national conference on urban planning and architecture over time. 36-49. [in persian] <https://civilica.com/doc/232029/>
  - Zangi, B. (2014). media and communication functions of contemporary mural painting in Iran. The first edition of Mehrnoroz publication; Tehran. 54-67 [in persian]
  - Zebracki, M. (2012). Engaging geographies of public art: indwellers, the 'Butt Plug Gnome' and their locale. Social & Cultural Geography, 13(7), 735-758. <https://doi.org/10.1080/14649365.2012.728007>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نحوه ارجاع به مقاله:

یزدانی، محمد حسن؛ عبدالمهدی فرد، ابوالفضل؛ ولایتی، شیوا؛ سعیدی زارنجی، سمیرا (۱۴۰۱). اثر انواع هنر عمومی در فضاهای شهری بر نشاط درک شده بانوان شهر اردبیل، مطالعات شهری، 12 (48)، 68-55. <https://doi.org/10.34785/J011.2022.025.112>

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author(s), with publication rights granted to Motaleate Shahri. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

